

Referat

Møte om: **Bolystrådet**

Dato: 12.09.2006

Tilstede: *Politisk ledelse, Kommunal- og regionaldepartementet:*
Statsråd Åslaug Haga
Statssekretær Guri Størvold
Statssekretær Inge Bartnes

Bolystrådet – medlemmer:

Inger Bråtveit
Elin Bjørnstad
Christoffer Grønstad
Ane Hansdatter Kismul
Inga Berit Lein
Joachim Myklebust
Stine Mølstad
Randi Ness
Kjersti Nordskog Nes
Odd Nordstoga
Anette Sagen
Stig Arne Somby
Simen Staalnacke
Andreas Wiese

Kommunal- og regionaldepartementet:

Sissel Mossing, Kommunikasjonsenheten
Kristin Nakken, Regionalpolitisk avdeling
Trine I. Haugaard, Regionalpolitisk avdeling
Halvard D. Lægreid, Regionalpolitisk avdeling

Møteleder: Statsråd Åslaug Haga
Statssekretær Guri Størvold (siste del)

Referent: Regionalpolitisk avdeling

Saksnr.:

Kopi til:

Dagsorden

1. Velkommen ved statsråd Åslaug Haga
2. Presentasjonsrunde av rådsmedlemmene
3. Pause/beinstrekk
4. Diskusjon:
 - Hva er de viktigste tiltakene for å gjøre distriktene mer attraktive for ungdom?
 - Hvordan kan vi markedsføre potensialene i distriktene på en god måte?
 - Hvordan kan Bolystrådet bidra med og skape en god debatt i media?
5. Forslag til tema for neste møte

Velkommen

Kommunal- og regionalminister Åslaug Haga ønsket medlemmene i Bolystrådet velkommen til det aller første møtet i rådet. Statsråden la vekt på at alle medlemmene er håndplukket til Bolystrådet ut i fra at de har utmerket seg på sitt felt, har stått frem i media med sterke meninger og/eller har kreative evner. Rådet består av gode ambassadører for distrikts Norge.

Statsråd Haga orienterte om at regjeringen nylig har lagt frem en ny stortingsmelding om distrikts- og regionalpolitikken: St.meld. nr. 21 (2005-2006) Hjarte for heile landet. Et hovedmål i distrikts- og regionalpolitikken er at alle både unge, middelaldrende og eldre skal oppleve at de har frihet til å velge å bosette seg der de ønsker.

Videre sa Haga at Bolystrådet skal drøfte hva som er viktig for å få til ei utvikling i distriktene som gjør det attraktivt for unge å bosette seg her i framtiden. Alle politikkområder som er viktig for unge kan bli tema i rådet. Haga lovte at innspill på de ulike politikkområdene vil bli videreformidlet til statsrådene som har ansvar på de ulike områdene. Det er også mulig for rådet å invitere ulike statsråder inn i rådsmøter.

Presentasjonsrunde

Simen Staalnacke: bor i Stryn i Sogn og Fjordane, er designer og har sammen med en kollega startet Moods of Norway. Simen har drevet Moods i tre år og har åtte ansatte.

Andreas Wiese: bergenser som har flyttet til fiskevær i Kårhamn i Finnmark sammen familien. Der har de startet eget firma; Lean Fish AS. Familien hadde ingen tidligere tilknytning til Finnmark. Nedskrivning av studielån og null arbeidsgiveravgift var medvirkende faktorer for flyttingen.

Joachim Myklebust: bor i Nordfjordeid i Sogn og Fjordane, har startet opp Malakoff-festivalen i Eid sammen en stor gjeng med andre unge.

Inger Bråtveit: kommer fra Suldal i Rogaland, men bor nå i Oslo der hun studerer. Inger er forfatter og bonde.

Odd Nordstoga: kommer fra Vinje i Telemark, bor nå i Oslo. Odd er musiker/visesanger og har utgitt flere album.

Stig Arne Somby: bor i Karasjok i Finnmark, er nestleder av Davvi Nuorra som er en sammenslutning av samisk ungdom. Stig Arne sitter i kommunestyret og er aktiv i lokalpolitikken.

Stine Mølstad: bor i Ringsaker i Hedmark, er solbærbonde og kommunikasjonsrådgiver. Stine har utgitt bok om solbær.

Kjersti Nordskog Nes: kommer fra Kviteseid i Telemark og er utdannet jurist. Kjersti bor nå i Oslo og har nylig startet på aspirantkurs i UD.

Ane Hansdatter Kismul: kommer fra Mosjøen i Nordland, bor nå i Oslo. Ane er leder i Norsk Vindkraftforening.

Anette Sagen: kommer fra Mosjøen i Nordland, bor nå i Oslo hvor hun studerer. Anette er skihopper.

Randi Ness: kommer fra Lierne i Nord Trøndelag, bor nå i Trondheim hvor hun studerer. Randi har nylig avgått som styreleder i Ung Tiltakslyst i Nord Trøndelag (var styreleder i 2 år).

Elin Bjørnstad: kommer fra i Rakkestad i Østfold, bor nå i Oslo pga. jobb. Elin er leder av Norges Bygdeungdomslag. NBU hadde nylig 60 års jubileum.

Inga Berit Lein: bor i Verdal i Nord Trøndelag, er bonde og har overtatt familiegården. Inga Berit underviser elever og driver café på gården i tillegg til ordinær gårdsdrift.

Christoffer Grønstad: kommer fra Biri i Oppland, i ferd med å kjøpe leilighet i Oslo. Christoffer har bakgrunn fra bygdeutvikling på Biri og i Guatemala gjennom Norges bygdeungdomslag. Christoffer er leder i Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner.

Med hjarte for heile landet

Etter presentasjonsrunden, ønsket statsråd Haga å gi rådsmedlemmene en orientering om regjeringens distrikts- og regionalpolitikk som et bakteppe for diskusjonene i rådsmøtene. Haga brukte foiler i sitt innlegg (se vedlegg).

Den nye stortingsmeldinga "Hjarte for heile landet" varsler en ny kurs i distrikts- og regionalpolitikken. Meldinga innebærer et betydelig løft for distriktene. Distriktsløftet er en felles ambisjon for hele regjeringen.

Regjeringen ønsker at alle skal ha valgfrihet til å bosette seg der de ønsker, enten det er i en by eller på bygda. For å gjøre denne valgfriheten reel, er et variert tilbud av arbeidsplasser helt nødvendig. I distriktene må man ha arbeidsplasser også innen andre sektorer enn landbruk og fiskeri. Haga viste til at flere av Bolyst-medlemmene selv hadde klart å skape sine egne arbeidsplasser i distriktene. Hennes ønske er at dette også skal være mulig for andre. Tjenestetilbud og attraktive steder er også viktige forutsetninger for bosetting i distriktene.

Haga viste til at meldinga inneholder satsing og tiltak innenfor en rekke politikkområder, bla. styrking av kommuneøkonomien, kvinnerettet innsats, satsing på entreprenørskap, statlig støtte til omstilling, satsing på kultur og næring, og satsing på samferdsel og digital allemannsrett. Spesielt var Haga opptatt av stedsutvikling og satsing i småsamfunn som viktige virkemidler for å skape utvikling og bolyst i distriktene. Statsråden orienterte også om at regjeringen vil opprette et kompetansesenter for distriktsutvikling. Kompetansesenteret skal bla. samle inn og spre erfaringer om utvikling i distriktene. Nationen har utlyst en navnekonkurranse.

Haga la vekt på at ildsjeler, samt tro, optimisme og pågangsmot er helt nødvendig for å skape levende og livskraftige lokalsamfunn og bygder i framtida. Deretter utfordret statsråden rådsmedlemmene om å si noe om hvilke visjoner de har for distrikts Norge.

Diskusjon

Visjoner og ønsker for distrikts Norge:

- Distrikts Norge trenger et image eller en merkevare. Hva er en bygd? Det er nødvendig å definere "bygd". Slagordet "by og land, hand i hand" har gått ut på dato!
- Distriktsungdom ønsker urbane tilbud også i rurale områder. F.eks. ønsker man å gå på konsert etter å ha vært på fjelltur. Muligheter for å kombinere urbanitet med ruralt liv.
- Det er viktig å ivareta den lokale identiteten. Det unike ved hvert sted må fremheves. Dette er også viktig for turisme. Ønsker å være stolt av den plassen man kommer fra.
- Muligheter for å gjøre næring ut av kultur.
- Ønsker design-, musikk- og mediamiljøer i distriktene. I dag er disse miljøene stort sett bare representert i Oslo. I Sverige satses det mer på å bygge opp slike miljøer regionalt.
- Ildsjeler er viktig for å drive arbeidet fremover.
- Ønsker å bevare samisk kultur og språk.

- Ønsker at flest mulig skal flytte tilbake etter endt utdanning. Kommunen bør følge opp egne unge innbyggere som flytter ut for å ta en utdanning mens de er ute.
- Ønsker god offentlig kommunikasjon:
 - o Ønsker mobildekning og bredbånd overalt (veldig problematisk bla. i Mosjøen og Karasjøk).
 - o Off.transport må bli bedre og billigere (dyrt å fly til og fra Nord Norge)
 - o Bygge høyfartsbaner slik at kommunikasjonen mellom by og bygd blir raskere.
- Ønsker kommuner som satser likt på kvinner, menn og unge. I dag er det flest menn i ledende posisjoner i kommunene.
- Småsteder må gjøres mer attraktive. Herunder satse på arkitektur og helhetlig arealplanlegging.
- Oppmuntre de som tør, prøver og våger.
- Interessante arbeidsplasser er den aller viktigste faktoren for å få unge til å flytte til bygda.
 - o Utflytting/etablering av statlige arbeidsplasser er et virkemiddel for å etablere interessante arbeidsplasser.
- Det må satses mer på miljøvennlig teknologi og satses mer på fornybar energi. Dette kan gi arbeidsplasser i distriktene.
- Det må satses mer på idrett og kultur, spesielt for å få fram mangfoldet. Det er mange fotballbaner rundt omkring, men alle spiller ikke fotball. Vi trenger et mer allsidig tilbud.
- Entreprenørskap er viktig.
 - o Innovasjon Norge er vanskelig tilgjengelig for unge gründere som trenger små beløp.
 - o I Nord-Trøndelag har man gode erfaringer med Ung Tiltaksløst. Ordningen finansieres av Nord-Trøndelag fylkeskommune. Her får ungdom svar innen en måned på sin søknad om midler (f.eks. søknad om midler til en kulturaktivitet). Det er snakk om små tilskudd. Ordningen er ubyråkratisk.
- Det er viktig å få folk engasjert i eget lokalmiljø.
- Ta vare på landbruket og gårdsbrukene. Ta vare på det jordnære og vår identitet. Det er viktig for barn å kunne ta på og oppleve dyr på nært hold.

Forslag til tiltak/oppfølgingspunkter, samt forslag til temaer til neste rådsmøte:

- Forslag til tiltak for å markedsføre bygda og bygge opp et image:
 - o Arrangere regionale bolyst-konferanser for ungdom.
 - o Iverksette et bolyst-år for ungdom.
 - o Trenger en kick-off, noe humoristisk for å sette fokus på distriktene.
 - o Lage en kokebok for hvordan ungdom kan bli stolte av eget sted.
 - o Lage et anbud og invitere 4-5 trendy reklamebyråer til å komme med ideer til hvordan bygda kan markedsføres.
- Stedsutvikling er et godt og riktig tiltak. Det er viktig å gjøre stygge steder penere slik at ungdom kan trives. Omgivelsene er viktig for trivsel.
 - o Faglig kompetanseheving av de som driver med stedsutvikling (kommunen, lokale arkitektkontorer) er nødvendig. Det er viktig å tenke helhetlig under planlegging/utbygging av småsteder.
- Det er viktig å få fram suksesshistoriene. Dette virker inspirerende på andre. Invitere noen som har fått det til, til å fortelle sin suksesshistorie på neste rådsmøte.
 - o F.eks. var det to karer/arkitektstudenter som reiste rundt i Nord Norge i sommer i en rød campingvogn som observerte arkitekturen flere steder. Kanskje disse kan inviteres?
- Ønsker mer midler til støtteordningen Frifond og at støtteordningen fortsatt skal forvaltes av organisasjonene, ikke overtas av staten.
- Arbeidsplasser og næringsutvikling:
 - o Legge til rette for interessante arbeidsplasser for unge med utdanning.
 - o Forslag om å gjøre Ung Tiltakslust til en nasjonal satsing. Ordningen kan prøves ut i noen utvalgte fylker.
 - o Forslag om å støtte oppbygging av miljøer innen musikk, design og media i distriktene.
- Bolystrådet ønsker at departementet presenterer analyser/bakgrunnsmateriale på neste møte:
 - o Analyse/forskning som viser "hva som skal til for at unge ønsker å bosette seg på bygda".
 - o Forslag om å lage et avkrysningsskjema som sendes ut til alle landets ordførere. Ordførerne sender skjemaet til alle unge i sin kommune der de unge kan fortelle ledelsen i sin kommune om hva som er viktig for dem i deres hverdag.
 - o Se på hva andre land har gjort for unge på bygda, dvs. lage en "best of" liste.
 - o Få norsk senter for bygdeforskning til å holde et foredrag for rådet om hva norsk næringsliv vektlegger når de vurderer flytting til distriktene.

Oppsummering

Statssekretær Guri Størvold oppsummerte debatten og veien videre:

- Kommunal- og regionaldepartementet forplikter seg til å rapportere til rådet på hvordan vi har fulgt opp forslagene som har kommet frem i dag. Noen forslag vil vi jobbe videre med, mens andre må vi gå flere runder på.
- Noen fellestrekk fra diskusjonen:
 - o Enighet i rådet om at markedsføring og image-bygging er nødvendig.
 - o Enighet i rådet om at stedsutvikling er viktig for å skape attraktive steder for unge.
 - o Fordypningstema for neste møte blir næringspolitikk (herunder tilrettelegging for interessante arbeidsplasser), med særlig fokus på kultur og næring. Vi vil sjekke om nærings- og handelsministeren har mulighet til å stille.
 - o Vi vil invitere noen til å fortelle sin suksesshistorie til neste møte.
 - o Vi vil invitere en el. flere forskere til å presentere data/analyse vedr. unges flyttevalg til neste møte.
- Vi tar sikte på å få til ett møte før jul i år, deretter i februar 2007 og i august 2007.